

Granskning av förebyggande arbete

Rapport

Vännäs kommun

KPMG AB

2018-11-21

Antal sidor 23

Vännäs kommun

Granskning av förebyggande arbete

2018-11-21

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Utveckling försörjningsstöd	6
3.2	Integration och etablering av nyanlända	7
3.3	Ungdomar som inte fullföljer gymnasiet (det kommunala aktivitetsansvaret)	13
3.4	Brottsförebyggande arbete	17
4	Slutsats och rekommendationer	22
4.1	Rekommendationer	23

1 Sammanfattning

Vi har av Vännäs kommuns revisorer fått i uppdrag att på en övergripande nivå granska kommunens arbete inom områdena integration och etablering av nyanlända, ungdomar som inte fullföljer gymnasiet (kommunens aktivitetsansvar) samt kommunens brottsförebyggande arbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2018.

Syftet med granskningen har därmed varit att på en *övergripande nivå* undersöka hur ansvariga nämnder säkerställt en tillräcklig styrning, ledning och uppföljning inom angivna områden. Detta då ett väl fungerande arbete inom dessa områden kan bidra till att minska risken för att individer hamnar i utanförskap och i behov av försörjningsstöd.

Integration och etablering av nyanlända

Granskningen har visat att det finns en struktur för mottagning, etablering och integration av nyanlända i Vännäs kommun. Det finns också övergripande styrdokument för verksamheten. Det är dock i behov av revidering för att säkerställa dess aktualitet. Samverkan sker på flera nivåer, såväl internt som med externa parter, och av granskningen har framgått att det i huvudsak är väl fungerande, även om förbättringsmöjligheter finns – särskilt gällande samverkan med externa parter. Ansvaret för mottagande och integration är fördelat på flera nämnder/förvaltningar vilket gör det svårt att få en samlad bild av de insatser och aktiviteter som görs inom området. Det saknas också en samlad uppföljning av verksamheten och dess resultat. Uppföljning sker inom respektive verksamhet men det ger inte en samlad bild av hur kommunens arbete med integration av nyanlända bedrivs och med vilka effekter.

Ungdomar som inte fullföljer gymnasiet (kommunens aktivitetsansvar)

Granskningen har visat att det finns en tydlig struktur för hur arbetet ska bedrivs, samverkan sker med de parter som identifierats som viktiga för att kunna erbjuda lämpliga insatser för målgruppen och det arbete som bedrivs sker kontinuerligt under året. Uppföljning sker årligen av nämnd och rapportering sker även till SCB vid två tillfällen per år.

Brottsförebyggande arbete

Granskningen har visat att det bedrivs ett brottsförebyggande arbete på olika nivåer och på flera håll i kommunens verksamheter. Det saknas dock en samlad bild av vad brottsförebyggande arbete är och hur det arbete som bedrivs i verksamheterna bidrar till det brottsförebyggande arbetet. Samverkan sker med polisen, i huvudsak med koppling till de medborgarlöften som tagits fram. I övrigt sker viss samverkan mellan verksamheterna inom kommunen kopplat till specifika verksamheter/områden. Den dialog och samverkan som finns sker dock på tjänstemannanivå. Granskningen har inte visat att det sker motsvarande dialog och samverkan på politisk nivå. Det sker dock ingen intern samverkan som uttalat avser det brottsförebyggande arbetet. Uppföljning sker i respektive verksamhet avseende de planer och program som finns men det saknas en samlad uppföljning som tydliggör hur kommunens brottsförebyggande arbete bedrivs och vilka resultat det ger.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

Avseende mottagande av nyanlända och integration

- Tillse att de styrdokument som finns avseende mottagande av nyanlända revideras för att säkerställa dess aktualitet.
- Ta fram en övergripande uppföljning i syfte att få en samlad helhetsbild och utifrån denna kunna utforma åtgärder för att ytterligare förstärka effektiviteten.

Avseende det brottsförebyggande arbetet

- Säkerställa att det finns en gemensam definition av brottsförebyggande arbete och hur det ska bedrivas i Vännäs kommun.
- Ta fram mål och styrdokument för det brottsförebyggande arbetet inom kommunen för att tydliggöra ambition och riktning inom området.
- Säkerställa att det finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning inom området. Kommunstyrelsen bör även tillse att det finns en utsedd funktion som ansvarar för att hålla samman arbetet i kommunen.
- Se över behovet att införa ett kommunövergripande samverkansforum i syfte att skapa en strukturerad form för informationsdelning, samverkan och uppföljning avseende det brottsförebyggande arbetet i kommunen. Dialog och samverkan bör även ske på politisk nivå, såväl internt som med externa parter.
- Ta fram en övergripande uppföljning avseende kommunens brottsförebyggande arbete för att ge en samlad helhetsbild och utifrån denna identifiera fokus- och förbättringsområden. Detta förutsätter dock att det skapas en tydligare styrning, ledning och uppföljning inom området, enligt rekommendationerna ovan.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Vännäs kommuns revisorer fått i uppdrag att på en övergripande nivå granska kommunens arbete inom områdena integration och etablering av nyanlända, ungdomar som inte fullföljer gymnasiet (kommunens aktivitetsansvar) samt kommunens brottsförebyggande arbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2018.

Kommunens kostnader för försörjningsstöd har ökat markant de senaste åren. För att minska risken för att individer hamnar i ett behov av försörjningsstöd, eller andra insatser från socialtjänsten, så är det viktigt att det bedrivs ett väl fungerande förebyggande arbete inom olika områden och på olika nivåer. Att arbeta förebyggande har på flera sätt visat sig vara värdefullt, både för den enskilde individen men också ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Eftersom ett väl fungerande arbete inom angivna områden kan minska risken för att individer hamnar i utanförskap och i behov av försörjningsstöd har revisorerna valt att göra en fördjupad granskning inom området.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att på en *övergripande nivå* undersöka hur ansvariga nämnder säkerställt en tillräcklig styrning, ledning och uppföljning inom nedan angivna områden. Detta då ett väl fungerande arbete inom dessa områden kan bidra till att minska risken för att individer hamnar i utanförskap och i ett behov av försörjningsstöd.

Granskningen har besvarat följande övergripande revisionsfråga:

- Säkerställer ansvariga nämnder en tillräcklig ledning, styrning och uppföljning inom områdena: integration och etablering av nyanlända, ungdomar som inte klarar gymnasiet och brottsförebyggande arbete?

För respektive område har följande revisionsfrågor besvarats:

Integration och etablering av nyanlända

- Finns det kommunala mål och dokumenterade riktlinjer/handlingsplaner som är styrande för arbete med integration och etablering av nyanlända?
- Vilka etablerade samverkansformer, internt och med externa parter, finns kring detta arbete?
- Sker det någon uppföljning av verksamheten?

Ungdomar som inte klarar gymnasiet (kommunens aktivitetsansvar)

- Bedrivs ett ändamålsenligt arbete för att fånga upp ungdomar som inte fullföljer en gymnasieutbildning?
- Finns det dokumenterade riktlinjer/rutiner för hur arbetet ska bedrivas?

- Vilka insatser erbjuds för att unga ska starta eller återuppta sina studier och fullfölja sin utbildning?
- Sker det någon uppföljning av verksamheten?

Brottsförebyggande arbete

- Finns det kommunala mål och dokumenterade riktlinjer/handlingsplaner som tydliggör hur kommunen ska arbeta med brottsförebyggande arbete?
- Finns det ett fungerande samarbete med polis och/eller andra parter (närliggande kommuner etc.) i denna fråga?
- Sker det någon uppföljning av verksamheten?

Granskningen avser i huvudsak att identifiera om det finns strukturer för styrning, ledning och uppföljning inom angivna områden. Detta då ett väl fungerande arbete inom dessa områden även är att ses som ett förebyggande arbete för att minska risken för att individer hamnar i utanförskap och i ett bidragsberoende. Granskningen avser därför att på en övergripande nivå redogöra för vilka styrdokument som finns för arbetet, vilken eventuell samverkan som sker internt och externt samt om/hur arbetet följs upp. Granskningen kommer därmed inte att undersöka vilka effekter det förebyggande arbetet ger eller gå in djupare på vilka insatser/aktiviteter som genomförs, om det inte framgår av revisionsfrågorna att så ska ske.

Granskningen avser kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt vård- och omsorgsnämnden.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Gällande lagar och föreskrifter inom angivna områden, såsom skollagen, socialtjänstlagen etc.
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer med berörda tjänstemän, däribland kommunchef, socialchef, biträdande socialchef, elevhälsokoordinator och ansvarig för kommunens uppföljningsansvar (KAA)

Samtliga intervjuade har getts möjlighet att faktakontrollera rapporten

3 Resultat av granskningen

3.1 Utveckling försörjningsstöd

Kostnaderna för försörjningsstöd har ökat markant i Vännäs kommun. För att bromsa utvecklingen så har ett arbete påbörjats i kommunen som benämns som "Fler till egen försörjning". I detta arbete har representanter från kommunen besökt Angered för att studera deras arbetssätt för att hantera höga försörjningsstöds kostnader, vilket har visat sig vara effektivt. Arbetssättet handlar kortfattat om att så snabbt som möjligt (inom 48 timmar) anvisa personer som saknar arbete och söker försörjningsstöd till aktivitet. I Angered arbetar de i huvudsak med grupper och inte individer och de lägger fokus på ett högt tempo och kostnadskontroller. De har också aktivitet/syssetsättning som ett krav för att få försörjningsstöd. Inspirerad av detta arbete sker nu ett arbete för att införa ett liknande arbetssätt i Vännäs kommun. Arbetet drivs av socialtjänsten tillsammans med arbetsmarknadsenheten.

Arbetet är i nuläget i en uppstartsfas och alla delar är ännu inte på plats. Som en del i arbetet har socialtjänsten dock, där skäl föreligger, börjat ställa krav på den bidragssökande att denne ska acceptera att vara med i kommunens aktivitetsprogram för fler till egen försörjning. Accepterar den sökande inte det eller uteblir från anvisad aktivitet inom programmet så kommer det beaktas i samband med att ansökan prövas för beslut. Utgångspunkten är att arbetsmarknadsenheten ansvarar för genomförandet av aktiviteterna med målet att klara 20 timmar i veckan för varje deltagande. Socialtjänsten ansvarar för uppföljning/kostnadskontrollen och anvisning av individer i behov av programmet.

Arbete för att minska behovet av försörjningsstöd behöver även bedrivas i ett mer förebyggande syfte för att motverka att individerna överhuvudtaget hamnar i en situation där de behöver söka försörjningsstöd. De områden som behandlas i denna rapport är några av de verksamheter som genom ett väl fungerande arbete kan bidra till detta.

3.2 Integration och etablering av nyanlända

3.2.1 Organisation

Ansvaret för integration och etablering av nyanlända är fördelat på flera nämnder, vilket beskrivs på en övergripande nivå nedan.

Mottagande

När en person har sökt asyl i Sverige och fått det, har han eller hon rätt att bosätta sig i en kommun. Det vanligaste är att personer som fått uppehållstillstånd ordnar sitt boende på egen hand. I annat fall anvisar Migrationsverket kommuner att ta emot och ordna boenden åt de personer som behöver hjälp med det. Gällande ensamkommande flyktingbarn anvisar Migrationsverket en kommun att ta över det långsiktiga ansvaret för barnets boende och omsorg när barnet ansökt om asyl.

I Vännäs kommun är det flyktingmottagningen som tillhör Näringslivs- och arbetsmarknadsavdelningen inom kommunledningskontoret som ansvarar för mottagningen av nyanlända. Ansvaret innebär praktisk mottagning i samband med bosättning samt att tillhandahålla bostäder åt nyanlända. Det innebär också att samordna nödvändiga kontakter initialt (exempelvis kontakter med skola och vårdcentral) samt initialt anpassad samhällsinformation. Flyktingmottagningen ska också bidra med stöd i kontakten med olika myndigheter samt främja god integration. Samhällsorienteringen köper Vännäs från Umeå kommun.

Svenska för invandrare

En bra skolgång för nyanlända elever är viktigt för att komma in i det nya samhället. Skolan kan ge kunskap, trygghet och vänner. För nyanlända vuxna är det på motsvarande sätt utbildning i svenska för invandrare (SFI) som tillsammans med samhällsorientering syftar till att ge grundläggande kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället.

I Vännäs kommun bedrivs SFI på Liljaskolan. Rektorn ansvarar för att tillse att varje elev har en individuell studieplan. Den individuella studieplanen ska utarbetas i samverkan med eleven och eleven ska i samband med utarbetandet erbjudas studie- och yrkesvägledning. I vägledningen ska det ingå information om möjligheter till fortsatta studier, arbetslivets kompetens- och rekryteringsbehov samt studieekonomiska förutsättningar. I Vännäs kommun har de också gemensam inskrivning på SFI där elev, representanter från flyktingmottagningen och Arbetsförmedlingen, lärare på SFI samt samordnare SFI deltar. Detta uppges ha varit lyckat då eleven får träffa alla berörda samtidigt och alla vet då vad som beslutats.

Kommunen och Arbetsförmedlingen har tecknat en överenskommelse om fördjupad samverkan om nyanländas etablering (DUA-överenskommelse¹). Samverkan syftar till att påskynda nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Det lokala målet är att 50 % av de nyanlända ska ha en egen försörjning två år efter påbörjad SFI och 50 % har annan sysselsättning såsom praktik eller annan arbetsmarknadsåtgärd. Målet är att lika många kvinnor som män ska ha egen försörjning. Ytterligare ett mål är att alla

¹ DUA: Delegationen för unga och nyanlända till arbete

nyanlända som påbörjar SFI ska bli erbjuden en praktikplats inom ett år. För att uppnå detta har man identifierat tre olika jobbspår som man matchar individerna med efter att de genomfört en inledande del av SFI (Slussen) där kartläggning av individerna sker avseende deras tidigare erfarenheter och kunskaper. Utifrån denna kartläggning så matchas individerna mot något av följande jobbspår:

1. Arbetslivsینگång - vänder sig till individer med kort eller ingen utbildningsbakgrund och som har svårigheter att fullfölja den ordinarie utbildningen. Genom utökade möjligheter att kombinera studier på SFI med till exempel språkpraktik, Arbetsförmedlingens stödinsatser (exempelvis hälsokartläggning, vägledning/rehabilitering, arbetsförmågeutredning etc.) samt samhällsinformation är tanken att individerna snabbare ska etablera sig på arbetsmarknaden. När individen är redo kan praktikdelen utökas och där det är möjligt omvandlas till en extratjänst med målet att det ska leda till en egen försörjning inom den ordinarie arbetsmarknaden.
2. Vård och omsorg - vänder sig till individer med grundskoleutbildning eller motsvarande. Enligt samma upplägg som jobbspår 1 kombinerar eleven studier på SFI med praktik. Praktikplatserna inom jobbspår 2 ordnas i samverkan med Arbetsförmedlingen, exempelvis inom kommunens vård- och omsorgsverksamhet. Även här kan praktikplats omvandlas till extratjänst där möjlighet finns. Inom jobbspår 2 kommer elever på SFI D (högsta nivå/kursen på SFI) erbjudas möjligheten att påbörja studier inom vård- och omsorgscollege. Gemensamt för individer i målgruppen för spår 2 är att de har visat ett intresse för, eller har tidigare erfarenhet av, arbete inom vården.
3. Allmänt yrkesspår - vänder sig till individer med grundskoleutbildning eller motsvarande. Önskvärt här är att individerna har tidigare erfarenhet inom något av de prioriterade yrkesvalen. Spåret riktar sig till olika branscher med syftet att möta det lokala näringslivets och kommunens behov av arbetskraft. Som i övriga jobbspår kombinerar eleven studier på SFI med praktik. I samverkan med Arbetsförmedlingen ordnas praktikplatser inom branscher där tydliga rekryteringsbehov finns. Jobbspår 3 är under uppbyggnad och ska utformas i nära samverkan med det lokala näringslivet och kommunens arbetsplatser. Under tiden som individen är inskriven i jobbspår 3 bidrar Arbetsförmedlingen med till exempel yrkeskompetensbedömning, yrkessvenska, validering och arbetsmarknadsutbildning. Utgångspunkten är att så långt det är möjligt kunna kombinera individens tidigare erfarenheter med val av praktikplats. Målet är att individen efter avslutad praktik ska kunna anställas inom den aktuella branschen.

Av granskningen har framkommit att arbetet med de lokala jobbspåren kan utvecklas. Detta då Vännäs kommun inte har så stora volymer och därmed inte kan ha flera inriktningar utan behöver arbeta mer utifrån individen. Jobbspår 2 (vård- och omsorg) uppges dock fungera väl.

Ensamkommande barn

Ensamkommande flyktingbarn har en särskilt utsatt situation vid ankomst. Därför finns ett behov av att skapa trygghet och att de erhåller stöd och erfarenheter som bidrar till fortsatt utveckling och självständighet. Mottagandet av ensamkommande barn sker inom verksamheten Akka som är ett kommunalt HVB-hem (och ligger under vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde). Inom Akkas verksamhet finns även stödboende och en plus 18 års verksamhet där myndiga ungdomar erbjuds stöd under öppnare former utan myndighetsbeslut.

För ensamkommande barns möjligheter att bli självförsörjande som vuxna har kommunen utökat skolgången och erbjudit både ferieskola och praktik under sommarlovet. Av intervju framkommer att det också finns en god samverkan med föreningar samt att ungdomarna erbjuds läxhjälp. Enligt de intervjuade har 90 % av de ungdomar som gått ut gymnasiet egen försörjning och de som inte har det har annan problematik som gör att de står längre från arbetsmarknaden. Under somrarna uppges också denna grupp ha bidragit till att kommunen lyckats hantera den personalbrist som ofta uppstår under semesterperioden. Detta uppges därmed vara en grupp som inte är i någon särskild riskzon för att bli aktuella för försörjningsstöd.

Försörjningsstöd

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar också för handläggning av ansökningar om försörjningsstöd i avvaktan på att de nyanlända erhåller sin etableringsersättning och andra förmåner enligt socialförsäkringssystemet såsom barnbidrag, bostadsbidrag mm. För de som inte erhåller en etableringsersättning kan det vara aktuellt med försörjningsstöd.

3.2.2 Styrdokument

I kommunens "Strategiska planen 2015-2020" finns de övergripande fullmäktigemålen och här beskrivs också den politiska viljan i målen, det vill säga det önskade läget för varje fullmäktigeperspektiv. I den strategiska planen anges bland annat att alla kommunens verksamheter ska genomsyras av genusperspektiv, folkhälsoperspektiv, jämställdhet och integration. Här framgår också att framtida personalförsörjning tillgodoses genom samverkan där medborgarnas olika behov och förutsättningar tas tillvara samt att genom strategisk planering integreras nyanlända i samhället och ges möjlighet att etablera sina liv i kommunen.

Vännäs kommun har fastställt "Styrdokument för mottagande av nyanlända" som är tänkt att ge en politisk viljeinriktning för hur kommunens mottagande av nyanlända och ensamkommande barn och inledningen till en väl fungerande integration ska utvecklas och förankras i verksamheterna. I styrdokumentet beskrivs de politiska mål och visioner som kommunen har avseende mottagandet av nyanlända. I styrdokumentet beskrivs också vikten av ett gott mottagande, det vill säga när den nyanlända omfattas av etableringen, då det är mottagandet som skapar förutsättningar för en väl fungerande integration (som är ett mer långsiktigt arbete och åtagande).

Kommunens ansvar för nyanlända:

- Ansvarar för mottagande och bostadsförsörjning enligt lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

- Ska vid behov ge praktisk hjälp i samband med bosättning
- Ansvar för undervisning i SFI, samhällsorientering och annan vuxenutbildning
- Ansvarar för skola, förskoleverksamhet, barnomsorg och andra insatser för barn och ungdomar
- Ansvarar för försörjning för dem som inte har rätt till etableringsplan²

I styrdokumentet framgår även ansvarsfördelningen mellan nämnderna vad gäller mottagande och integration (se avsnitt 3.2.1).

Därtill finns ett måldokument upprättat för flyktingmottagningen i kommunen. Här framgår bland annat att ett av flyktingmottagningens uppdrag är att främja god integration. I måldokumentet framgår även att den gemensamma målbilden bland annat är att flyktingmottagningen i samverkan med andra aktörer ska skapa sådana insatser för nyanlända att de ges förutsättningar till en egen försörjning, utbildning, delaktighet i samhället. Flyktingmottagningen ska också möjliggöra att nyanlända utvecklas och stärker sina resurser för att bli delaktiga i samhället. Verksamheten ska även verka för att samhället tillvaratar den kompetens de nyanlända tillför.

3.2.3 Samverkan

I arbetet med mottagande och integration berörs flera olika verksamheter. Därför finns behov av att olika aktörer på ett strukturerat sätt kan dela information och kunskaper med varandra. Detta kan ske genom t.ex. att det finns etablerade forum. Syftet är att det egna uppdraget kan sättas in i ett helhetsperspektiv och där så är lämpligt initiera och genomföra samarbete på en mer konkret nivå.

I Vännäs kommun finns ett flertal forum, såväl internt som med externa parter. Nedan anges några av de forum som finns.

Samverkan sker bland annat inom ramen för Samordningsförbundet Umeåregionen som har skapats mellan Västerbottens läns landsting, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Umeå, Vännäs, Nordmaling, Vindeln och Robertsfors kommuner. I förbundet finns en beredningsgrupp bestående av representanter från samtliga organisationer. Beredningsgruppen kan dels själva initiera aktiviteter/projekt, dels verka för att andra funktioner/verksamheter hos respektive huvudman initierar aktiviteter/projekt som stödjer syftet med förbundet.

En närmare samverkan finns genom en lokal beredningsgrupp som träffas varannan vecka. I beredningsgruppen finns representanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, hälsocentralen, socialtjänsten, arbetsmarknadsenheten, Liljaskolan samt ansvarig för KAA. De ärenden som hanteras av den lokala beredningsgruppen är i huvudsak på individnivå, då en individ kan vara aktuell i flera av de deltagande organisationerna och den samlade bilden kan underlätta för att hitta rätt insats för den enskilde. Att diskutera individärenden förutsätter att individen lämnat samtycke till detta, vilket det finns särskild blankett för. Beredningsgruppen ska också arbeta

² Rätt till etableringsplan har den som har fyllt 20 men ännu inte 65 år och har uppehållstillstånd som flykting, kvotflykting, skyddsbehövande eller är anhängig till någon av dessa

förebyggande och arbeta för att synliggöra olika omständigheter, ny kunskap och fakta som ökar kvaliteten på kommande planering och framtida insats/insatser.

Inom kommunen finns även en styrgrupp för ensamkommande barn och nyanlända. Av styrdokumentet för mottagande av nyanlända framgår att styrgruppen har ett strategiskt ansvar att bestämma hur kommunens uppsatta mål ska nås och genomföras. Styrgruppen ska även kunna ge uppdrag till olika utförare inom förvaltningarna. Styrgruppen ansvarar för att följa upp arbetet ute i förvaltningarna och fokus ligger på att kommunen fullföljer sitt ansvar. Styrgruppen ansvarar även för att skapa goda förutsättningar för samverkan mellan kommunens förvaltningar och bidra till en samsyn kring nyanlända och ensamkommande barn. En viktig förutsättning i bemötandet är att de nyanlända ses som kompetenta individer med en egen kapacitet. Styrgruppen består av förvaltningscheferna i berörda verksamheter, dvs. barn- och utbildning, gymnasiechef, biträdande socialchef och kommunchef.

Av granskningen har framkommit att en väl fungerande samverkan är kritisk inom detta område. Detta då det är ett ökat antal nyanlända som har såväl fysiska som psykiska funktionsnedsättningar, vilket gör att det krävs samverkan såväl internt som externt för att individen ska kunna komma in på SFI och få det stöd som denne i övrigt behöver. Under 2018 har flyktingmottagningen därför getts ett ökat mandat att kalla till särskilda samordningsträffar i ärenden där det finns indikationer på att det inte fungerar tillfylles eller i övrigt vid behov. På dessa träffar deltar representant från Arbetsförmedlingen, socialtjänsten och ibland även boendestödare.

Av intervjuer har det framkommit att samverkan med både Arbetsförmedlingen och hälsocentralen kan utvecklas. Samverkan med Arbetsförmedlingen uppges fungera förhållandevis bra men tillgängligheten uppges inte vara tillräcklig då de endast tar emot bokade besök numera eller hänvisar individerna till e-tjänster. Med hälsocentralen uppges det även där finnas svårigheter med samverkan, främst vad gäller väntetid till hälsokontroller.

3.2.4 Uppföljning

För såväl flyktingmottagningen och för ensamkommande barn finns mål och indikatorer som följs upp och redovisas till kommunstyrelsen respektive vård- och omsorgsnämnden. Flyktingmottagningens mål ska mätas enligt nedan:

- Kommunen uppfyller kommuntalet för innevarande år. Kommuntalet anger hur många nyanlända varje kommun ska ta emot per år.
- 80 % av de nyanlända väljer att stanna kvar i Vännäs kommun under två år.
- Två år efter ankomst har 50 % av de nyanlända egen försörjning och 50 % har annan sysselsättning, till exempel praktik eller i annan arbetsmarknadsåtgärd.
- De nyanlända är nöjda med flyktingmottagningen.
- Flyktingmottagningen deltar på kommunstyrelsen en gång per år.

Flyktingmottagningen deltog på kommunstyrelsens sammanträde i november 2018 där de redogjorde för verksamheten. Bland annat redogörs för mottagandet innevarande år och för 2018 uppfyller Vännäs kommun kommuntalet, vilket de också beräknar göra

kommande år. Övriga mål har inte kunnat följas upp då kommunen saknar uppgifter för dem.

Vård- och omsorgsnämnden har fastställt en rad resultatindikatorer, utifrån fullmäktiges mål, kopplat till mottagandet av ensamkommande barn, bland annat:

- Andel ungdomar i Akkas verksamhet som har minst en regelbunden aktivitet utanför Akkas egen regi.
- Andelen ensamkommande ungdomar som vid 18 års ålder har sysselsättning.
- Andel ungdomar som påbörjar gymnasiet alt. vuxenstudier efter språkintröduktion

Indikatorerna följs upp i samband med delårs- och årsbokslut. För ovannämnda resultatindikatorer är resultatnivån uppfylld (enligt redovisningen i delårsrapporten per 2018-08-31), vilket innebär ett utfall på över 90 %.

Det sker dock inte någon samordnad uppföljning av arbetet med integration och etablering.

3.2.5 Bedömning

Vår bedömning är att det finns en struktur för arbetet med mottagning, etablering och integration av nyanlända i Vännäs kommun. Det finns övergripande styrdokument som tydliggör ansvarsfördelningen och de uppdrag som åligger respektive nämnd/förvaltning. Styrdokumentet innehåller dock vissa uppgifter som inte längre är aktuella och är därmed i behov av en revidering för att säkerställa dess aktualitet. Ansvar för mottagande och integration är fördelat på flera nämnder/förvaltningar vilket gör det svårt att få en samlad bild av alla insatser och aktiviteter som görs. Samverkan uppges ske på flera nivåer, såväl internt som med externa parter och av granskningen har framgått att det i huvudsak är väl fungerande. Uppföljning sker inom respektive verksamhet men det ger inte en samlad bild av hur kommunens arbete med integration av nyanlända bedrivs och med vilka effekter. För flyktmottagningen noterar vi att det finns svårigheter med uppföljningen av vissa mål då uppgifter saknas/inte erhållits. Om detta bidrar till att måluppfyllelse inte kan mätas på ett adekvat sätt bör målen, enligt vår mening, ses över för att säkerställa att de är uppföljningsbara. Vidare saknas det en samlad uppföljning av verksamheten och dess resultat.

3.3 Ungdomar som inte fullföljer gymnasiet (det kommunala aktivitetsansvaret)

3.3.1 Organisation

I Vännäs kommun är det barn- och utbildningsnämnden som har ansvaret för det aktivitetsansvar för ungdomar som åligger kommunen enligt skollagen 29 kap. 9 §. I förvaltningen finns en utsedd ansvarig för att ha kontakt med de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret (benämns fortsättningsvis som ansvarig för KAA). Ansvaret omfattar att inhämta information om och ta kontakt med de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret, att erbjuda insatser (själv eller tillsammans med andra) och att sköta redovisning till Skolverket/SCB. Ansvaret innebär också att ha kontakt med samarbetspartners (ex. gymnasieskolor, folkhögskolor, arbetsförmedling, försäkringskassa och socialtjänst), både för att fånga upp elever som har eller riskerar att avsluta sina studier i förtid och för att hitta lämpliga insatser. Ansvarig ska också kontrollera vilka ungdomar inom åldersspannet som flyttat in till kommunen för att informera sig om deras sysselsättning.

Samverkan

Arbetet sker i stor utsträckning i samverkan med andra parter, såväl internt som externt, både i informerande syfte men också för att hitta lämpliga insatser för individerna. Samverkan sker på olika nivåer och det finns olika forum för arbetet.

Samverkan sker bland annat inom ramen för Samordningsförbundet Umeåregionen som har skapats mellan Västerbottens länds landsting, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Umeå, Vännäs, Nordmaling, Vindeln och Robertsfors kommuner. I förbundet finns en beredningsgrupp bestående av representanter från samtliga organisationer. Beredningsgruppen kan dels själva initiera aktiviteter/projekt, dels verka för att andra funktioner/verksamheter hos respektive huvudman initierar aktiviteter/projekt som stödjer syftet med förbundet.

En närmare samverkan finns genom en lokal beredningsgrupp som träffas varannan vecka. I beredningsgruppen finns representanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, hälsocentralen, socialtjänsten, arbetsmarknadsenheten, Liljaskolan samt ansvarig för KAA. De ärenden som hanteras av den lokala beredningsgruppen är i huvudsak på individnivå, då en individ kan vara aktuell i flera av de deltagande organisationerna och den samlade bilden kan underlätta för att hitta rätt insats för den enskilde. Att diskutera individärenden förutsätter att individen lämnat samtycke till detta, vilket det finns särskild blankett för. Beredningsgruppen ska också arbeta förebyggande och arbeta för att synliggöra olika omständigheter, ny kunskap och fakta som ökar kvaliteten på kommande planering och framtida insats/insatser.

Samverkan sker också med närliggande kommuner på en mer organisatorisk nivå. Representanter från kommunerna träffas två gånger per år i syfte att utbyta erfarenheter, identifiera frågor där de kan arbeta gemensamt (ex. vid framtagande av handlingsplan, utskick till gymnasieskolor etc.).

Den samverkan som sker med gymnasieskolor uppges kunna utvecklas för att kunna säkerställa att de ungdomar som avslutar, eller funderar på att avsluta, sina studier

fångas upp i tid. Samverkan med den Liljaskolan uppges vara något bättre än de i övriga riket där kommunen endast har enstaka elever. Om inte ansvarig för KAA får information om dessa ungdomar så finns det risk att kontakt tas senare än nödvändigt.

3.3.2 Styrdokument

Enligt Skolverkets allmänna råd avseende kommunernas aktivitetsansvar ska kommunen se till att det finns en strukturerad handlingsplan för arbetet med aktivitetsansvaret. Vännäs kommun har en handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret som fastställdes 2016. Handlingsplanen är under revidering och beräknas fastställas under 2018. Av handlingsplanen framgår det vilka huvuduppgifter som ingår i det kommunala aktivitetsansvaret, det vill säga:

- Att hålla sig informerad om vilka ungdomar det är som omfattas av ansvaret genom ett uppsökande arbete samt att registrera alla ungdomar i målgruppen.
- Att erbjuda ungdomarna lämpliga åtgärder, i första hand motivera till att återuppta studier. Insatserna ska dokumenteras på ett lämpligt sätt.
- Att tillsammans med gymnasieskolorna försöka förebygga avhopp.

Av handlingsplanen framgår även vilka aktiviteter som ska göras under året inom ramen för arbetet. Detta innebär bland annat att informera/påminna samarbetspartners om kommunens aktivitetsansvar och uppmana dem att kontakta kommunen vid avhopp eller andra händelser av betydelse inom området, kontrollera vilka ungdomar i aktuell ålder som flyttat in till kommunen och ta en kontakt med dem via brev eller telefon, ha regelbunden kontakt med ungdomarna som omfattas av aktivitetsansvaret, erbjuda lämpliga insatser, lämna årlig rapport till nämnden och samverka med andra aktörer. Av handlingsplanen framgår även exempel på aktiviteter som kan erbjudas, ex:

- Motiverande samtal
- Studie- och yrkesvägledning
- Studier vid KOMVUX, folkhögskola eller gymnasieskola
- Praktik
- Ungdomstorget
- Hjälp med kontakter mot psykiatri, arbetsförmedling, socialtjänst etc.
- Andra åtgärder beroende på vad orsaker till avbrutna studier beror på.

3.3.3 Insatser/aktiviteter

De åtgärder som erbjuds ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta sina studier. I huvudsak är det motiverande/vägledande samtal som erbjuds för att få ungdomen att påbörja/fortsätta studier på KOMVUX, folkhögskola eller gymnasieskola. Det görs också en kartläggning av ungdomen för att se om det finns något i ungdomens historik som kan påverka eller förklara nuvarande situation och som man behöver ta hänsyn till när insatser erbjuds. För vissa ungdomar är inte fortsatta studier aktuellt för tillfället och då kan praktik eller annan sysselsättning vara ett alternativ. Det uppges dock vara en utmaning att hitta praktikplatser då det är av vikt att det finns engagerade handledare och uppgifter som är meningsfulla för individen.

Ibland finns ett behov av insatser från flera huvudmän och då lyfts detta till den lokala beredningsgruppen, om ungdomen samtycker.

För vissa ungdomar är dock inte detta ett alternativ och det kan då finnas behov av andra insatser. Vännäs har ett avtal med Umeå kommun vilket gör att de kan ta del av de insatser som erbjuds på Ungdomstorget, Hikikimori och Våga Växa.

Ungdomstorget är en samverkan mellan kommun, landsting, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan där man samlokaliserat resurser under ett tak för att kunna erbjuda samordnade insatser för ungdomar som behöver stöd från flera parter.

Hikikimori är ett alternativ för ungdomar som inte arbetar eller studerar utan mest befinner sig hemma. Denna verksamhet syftar till att få ungdomarna att komma hemifrån, träffa andra, hitta på aktiviteter som ger dem energi och bygger självförtroende och självkänsla. Planeringen är individuell och förhoppningen är att steget mot arbete, studier och egen försörjning ska underlättas.

Våga Växa är ett program på 12 veckor som riktar sig till personer som vill fundera över vägval i livet samtidigt som de jobbar med sig själva och skapar rutiner i vardagen. Programmet består av fem block som handlar om självförtroende och självkänsla, kost och hälsa, arbete och studier, ekonomi och samhällsorientering.

Av granskningen har det framkommit att ovan nämnda insatser är av god kvalitet men att det kan vara en utmaning att få en ungdom att vilja/orka pendla in till Umeå för att delta i aktiviteterna. Detta också med beaktande att de inte får någon ersättning varken för deltagande eller för resa till och från aktiviteterna, vilket kan påverka motivationen.

Vissa ungdomar avböjer också stöd och/eller insatser. Ansvarig för KAA ser då till att hålla en regelbunden kontakt med dem för att följa dem och hålla sig informerad om deras sysselsättning. Det är endast ett fåtal ungdomar som kommunen inte kommer i kontakt med.

3.3.4 Uppföljning

Nämnden får årligen en rapport avseende det kommunala aktivitetsansvaret. I rapporten framgår dels den arbetsmodell som används och vad man arbetat med under året, dels det aktuella läget med antalet ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret. Av rapporten framgår också de svårigheter som identifierats inom uppdraget samt vilka utvecklingsmöjligheter som finns.

Två gånger per år rapporteras även uppgifter in till SCB avseende de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret. Uppgifterna som lämnas till SCB är den kontakt kommunen haft med individen, när åtgärder påbörjats och avslutats samt vad den innehållit, sysselsättning efter åtgärd samt information om aktivitetsansvaret upphört och orsaken till det. Under perioden 1 januari-30 juni omfattades 90 ungdomar av aktivitetsansvaret, varav 21 stycken studerade på ett introduktionsprogram och 50 stycken studerade på språkintruktionsprogrammet³. Av övriga nitton ungdomar har sex tackat nej till stöd/insats, en ungdom studerar på folkhögskola, fyra stycken har

³ Från och med 1 juli 2018 omfattas inte ungdomar som studerar på ett introduktionsprogram/språkintruktionsprogram av det kommunala aktivitetsansvaret

Vännäs kommun

Granskning av förebyggande arbete

2018-11-21

erbjudits arbete, två stycken i annan aktivitet inom Våga Växa och Arbetsförmedlingen och fyra stycken har under perioden återgått till nationella studier under senare delen av hösten. Två ungdomar har de inte kommit i kontakt med.

3.3.5 Bedömning

Vår bedömning är att det arbete som bedrivs inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret är ändamålsenligt utifrån vad som regleras i skollagen och i skolverkets allmänna råd inom området. Det finns en tydlig struktur för hur arbetet ska bedrivas, samverkan sker med de parter som identifierats som viktiga för att kunna erbjuda lämpliga insatser för målgruppen och det arbete som bedrivs sker kontinuerligt under året. Uppföljning sker årligen av nämnd och rapportering sker även till SCB vid två tillfällen per år.

3.4 Brottsförebyggande arbete

3.4.1 Organisation och styrning

I många kommuner finns ett lokalt brottsförebyggande råd och en överenskommelse med polisen om hur polis och kommun ska arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande tillsammans. Vännäs kommun saknar en samlad organisation i form av ett brottsförebyggande råd eller motsvarande som arbetar med dessa frågor. Det finns inte heller något övergripande mål inom området. Brottsförebyggande arbete och insatser sker i olika former och på olika nivåer i de olika nämnderna/förvaltningarna. På kommunövergripande nivå sker det också ett samarbete med polisen där man tagit fram medborgarlöften och där representant från kommunen⁴ och polisen har haft regelbundna träffar för att planera och utvärdera gemensamma insatser och aktiviteter kopplat till medborgarlöftena. Den dialog och samverkan som finns sker dock på tjänstemannanivå. Granskningen har inte visat att det sker motsvarande dialog och samverkan på politisk nivå.

3.4.2 Övergripande ansvarsfördelning

När det gäller det brottsförebyggande arbetet är ansvaret fördelat på ett flertal aktörer. Ett av polisens huvuduppdrag är att arbeta brottsförebyggande och det är ett arbete som ska bedrivas kunskapsbaserat och långsiktigt. Polisen behöver ha en nära samverkan med många olika aktörer inom det brottsförebyggande området, bland annat kommuner. Inom polisen finns två funktioner som ska arbeta med det brottsförebyggande arbetet lokalt; områdespolis och kommunpolis. Områdespolisernas uppdrag är att arbeta långsiktigt med kontaktskapande, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete utifrån den lokala problembilden. I varje lokalpolisområde ska det även finnas en samordningsfunktion, kommunpolis. Kommunpolisens uppdrag är att säkra kontinuitet i arbetet med samverkan med kommunerna och andra lokala aktörer utifrån behov. Huvuduppdraget är att driva och vara en motor i polisens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete.

Kommunen i sin tur har en mängd ansvarsområden som har en brottsförebyggande effekt och tillhandahåller olika välfärdstjänster som syftar till att minska risken för utanförskap och förstärka känslan av anknytning till samhället.

Kommunen har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Vård- och omsorgsnämnden ska medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra främja goda miljöer i kommunen. Vård- och omsorgsnämnden har också ett särskilt ansvar vad gäller förebyggande arbete mot barn och unga för att förhindra att de far illa, hamnar i missbruk, vistas i skadliga miljöer m.m. Vidare ska nämnden arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel. Nämnden ska även arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar. Socialtjänsten ansvarar t.ex. för att utreda behov och planera insatser för ungdomar som begått brott eller uppvisar ett normbrytande beteende.

⁴ Tidigare beredskapssamordnare

Även skolan är en viktig aktör i det brottsförebyggande arbetet. En trygg skolgång och att gå ut skolan med goda kunskaper kan minska risken för kriminalitet och utanförskap. Skolan kan också arbeta mer riktat med brottsförebyggande och trygghetsskapande frågor genom att undervisa barn och unga om brottslighet, liksom att motverka mobbning eller vidta åtgärder för att öka tryggheten i skolmiljön.

Det finns flera andra områden i den kommunala verksamheten där insatser kan få brottsförebyggande effekter. Kommunerna har t.ex. ansvar för skydd mot olyckor och krisberedskap liksom för planering, utformning och utveckling av den fysiska miljön. Dessa delar berörs dock inte i denna rapport.

3.4.3 Styrdokument och insatser/aktiviteter per nämnd/nivå

Kommunövergripande

Som nämns i 3.4.1. har kommunen och polisen tagit fram medborgarlöften. Mellan 2012-2014 fanns också en samverkansöverenskommelse, men efter att den upphörde att gälla har inte någon ny upprättats mellan parterna. Medborgarlöften upprättades 2016 och har därefter reviderats. Medborgarlöftena för 2018 innehåller en rad aktiviteter som ska genomföras för att öka tryggheten och minska brottsligheten, ex:

- Polisen ska:
 - Arbeta underrättelsebaserat med inriktning mot narkotika och finna och lagföra personer yngre än 25 år som inte tidigare varit kända för polisen i narkotikasammanhang
 - Genomföra minst en särskild trafikkontroll i månaden i snitt över året, med inriktning mot drog- och rattfylleri samt hastighetsöverträdelser (samt buskörning och aggressiv körning)
- Polisen och kommunen ska:
 - Informera och agera för att öka säkerheten för oskyddade trafikanter
 - Verka för att fler medborgare ska engagera sig genom Grannsamverkan
 - Samverka i arbetet mot ungdomars nyttjande av ANDT (alkohol, narkotika, doping och tobak) samt genomföra minst en gemensam alkohol- eller tobakstillsyn.
- Kommunen ska avsätta 20 000 kr för att möjliggöra medfinansiering av drogfria arrangemang som anordnas för ungdomarna i kommunen.

Under året har också en rad aktiviteter gjorts med bäring på det brottsförebyggande arbetet, bland annat:

- Trygghetsvandringar i syfte att komma åt platser som kan vara otrygga och/eller användas i fel syfte
- Årligt bidrag på 10 tkr till stöldskyddsföreningen för grannsamverkan
- Samverkan med polisen under gatufest i Vännäsby
- Informerat och annonserat om möjligheterna med grannsamverkan

- Träff med närpolischef för Umeå tillsammans med kommunchefer och socialchefer i Umeåregionen som berättade om hur situationen är och vad de ser. Där diskuterades bland annat olika strategier för hur man kan försvåra för brottslingar/potentiella brottslingar ex. genom att riva hus som står tomma istället för att de ska köpa billigt.
- Pågående arbete med att förändra processen för försörjningsstöd för att i högre utsträckning få personer i sysselsättning och på så vis motverka utanförskap.
- Pågående diskussioner om att ingå i UmeBRÅ, vilket lyfts i Umeåregionen.
- Informationsinsatser inom bland annat flyktingmottagningen kring könsstymning, våld i hemmet, våld mot barn etc.
- Utbildningar och aktiviteter kring hedersrelaterat våld och våld i nära relationer
- Upprättat en kommunövergripande handlingsplan mot hedersrelaterat våld (beslutades i november 2018)
- Kartläggning/nulägesanalys av våldsbejakande extremism samt utbildat och tagit fram rutiner för att märka tendenser till radikalisering. Denna berör bland annat verksamheterna flyktingmottagning, skola och gymnasieskola.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden har ett mål om att det förebyggande arbetet ska utvecklas vilket gäller all deras verksamhet. En av indikatorerna är att "Socialsekreterare ska arbeta på "fältet" bland ungdomar fyra högriskhelger under året" vilket har en tydlig koppling till det förebyggande arbetet. Vidare finns också en samverkansform mellan Vännäs kommun och Västerbottens läns landsting som kallas för Hälsa, lärande och trygghetsmöten (HLT) som fokuserar på det samlade, tidiga arbetet med barn och unga. Kommunen och landstinget vill genom insatser i skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst:

- främja en god hälsa hos barn och unga
- ge alla i för- grund- och gymnasieskolan ett utvecklande lärande
- bidra till trygga sociala uppväxtvillkor för barn och unga i kommunens alla områden

Syftet är att skapa hållbara samverkansstrukturer för förebyggande arbete, främjande av tidig upptäckt och i skolområdet lokalt samordnade insatser. HLT-mötena ska synkronisera arbetet i skola/elevhälsa, socialtjänst och hälsocentral. Barn och ungdomar i åldrarna 0-19 år och deras familjer ska vid behov få så tidigt stöd så att behov av mer omfattande insatser minskar.

För detta arbete finns vägledning och riktlinjer och det sker också en uppföljning av de mål som satts upp för HLT-mötena. I uppföljningen redogörs också för de barn/unga som varit aktuella för HLT-möten under perioden, antal, ålder, antal upprättade [SIP:ar](#)⁵ och vilka insatser som erbjudits.

⁵ Samordnad individuell plan

Barn- och utbildningsnämnden

Inom barn- och utbildningsnämnden finns ett flertal styrdokument som har bäring på det brottsförebyggande arbetet. Här bedrivs dels ett antidrogarbete som det även finns en plan för, dels finns det riktlinjer/planer i form av närvarofrämjandeplan, plan mot kränkande behandling, likabehandlingsplan, antimobbningsarbete etc. Dessa delar är viktiga grundstenar i det förebyggande arbetet men har inte definierats som brottsförebyggande i verksamheten.

Liljaskolans styrelse

På Liljaskolan finns en plan mot grövre hot och våld samt en Drogpolicy.

3.4.4 Samverkan

Samverkan avseende det brottsförebyggande arbetet sker i huvudsak på kommunövergripande nivå med polisen avseende medborgarlöftena. Därutöver sker samverkan mellan bland annat socialtjänst och skola, se ovan avseende HLT-möten.

Samverkan sker också i andra forum. Exempelvis finns en nätverksgrupp mot hedersrelaterat våld och förtryck. Gruppen består av ett nätverk över profession och förvaltningsgränser med representanter från förskola, grundskola, Liljaskolan, flyktmottagningen, socialtjänsten och hälsocentralen. Nätverksgruppen har bland annat upprättat en kommunövergripande handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck. Syftet med handlingsplanen är att vara ett stöd för hur kommunen kan förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

Då brottsförebyggande arbete är ett brett begrepp så finns det bäring på detta även i de samverkansforum som angetts inom övriga områden i denna rapport. Det finns dock inget uttalat forum inom området.

3.4.5 Uppföljning

Det sker ingen samlad uppföljning avseende det brottsförebyggande arbetet. Uppföljning sker av de planer och program inom respektive verksamhet men det ger inte en samlad bild av hur arbetet bedrivs inom området.

Därutöver deltar kommunen i en nationell enkätundersökning (Trygghetsundersökningen) som MSB⁶ genomför med jämna mellanrum. Undersökningen innehåller frågor om olyckor, samhällsstörningar, informationssäkerhet i hemmiljö, beredskapsåtgärder för bristsituationer (avbrott i el, tele, vatten, livsmedel) samt förväntningar på samhällets förmåga att hjälpa till vid händelser som drabbar enskilda. Resultatet beräknas dock komma först under 2019.

3.4.6 Bedömning

Vår bedömning är att det bedrivs ett brottsförebyggande arbete på olika nivåer och på flera håll i kommunens verksamheter. Det saknas dock en samlad bild av vad brottsförebyggande arbete är och hur det arbete som bedrivs i verksamheterna bidrar till det brottsförebyggande arbetet. Samverkan sker med polisen, i huvudsak med

⁶ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Vännäs kommun

Granskning av förebyggande arbete

2018-11-21

koppling till de medborgarlöften som tagits fram. I övrigt sker viss samverkan mellan verksamheterna inom kommunen kopplat till specifika verksamheter/områden. Det sker dock ingen intern samverkan som uttalat avser det brottsförebyggande arbetet. Uppföljning sker i respektive verksamhet avseende de planer och program som finns. Det sker dock ingen samlad uppföljning som tydliggör hur kommunens brottsförebyggande arbete bedrivs och vilka resultat det ger.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att:

- Kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden till viss del säkerställt en tillräcklig styrning, ledning och uppföljning av det ansvar som åligger styrelsen och nämnden avseende integration och etablering. Det finns en struktur för arbetet med mottagning, etablering och integration av nyanlända i Vännäs kommun. Det finns också övergripande styrdokument för verksamheten men det är dock i behov av revidering för att säkerställa dess aktualitet. Samverkan uppges ske på flera nivåer, såväl internt som med externa parter och av granskningen har framgått att det i huvudsak är väl fungerande, även om förbättringsmöjligheter finns – särskilt gällande samverkan med externa parter. Ansvaret för mottagande och integration är fördelat på flera nämnder/förvaltningar vilket gör det svårt att få en samlad bild av alla insatser och aktiviteter som görs. Det saknas också en samlad uppföljning av verksamheten och dess resultat. Uppföljning sker inom respektive verksamhet men det ger inte en samlad bild av hur kommunens arbete med integration av nyanlända bedrivs och med vilka effekter.
- Barn- och utbildningsnämnden säkerställt en tillräcklig styrning, ledning och uppföljning av det ansvar som åligger nämnden avseende det kommunala aktivitetsansvaret. Det finns en tydlig struktur för hur arbetet ska bedrivas, samverkan sker med de parter som identifierats som viktiga för att kunna erbjuda lämpliga insatser för målgruppen och det arbete som bedrivs sker kontinuerligt under året. Uppföljning sker årligen av nämnd och rapportering sker även till SCB vid två tillfällen per år.
- Kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden till viss del säkerställt en tillräcklig styrning, ledning och uppföljning avseende det brottsförebyggande arbetet. Granskningen har visat att det bedrivs ett brottsförebyggande arbete på olika nivåer och på flera håll i kommunens verksamheter. Det saknas dock en samlad bild av vad brottsförebyggande arbete är och hur det arbete som bedrivs i verksamheterna bidrar till det brottsförebyggande arbetet. Samverkan sker med polisen, i huvudsak med koppling till de medborgarlöften som tagits fram. I övrigt sker viss samverkan mellan verksamheterna inom kommunen kopplat till specifika verksamheter/områden. Det sker dock ingen intern samverkan som uttalat avser det brottsförebyggande arbetet. Uppföljning sker i respektive verksamhet avseende de planer och program som finns. Det sker dock ingen samlad uppföljning som tydliggör hur kommunens brottsförebyggande arbete bedrivs och vilka resultat det ger.

4.1 Rekommendationer

Utifrån vår sammanfattande bedömning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

Avseende mottagande av nyanlända och integration

- Tillse att de styrdokument som finns avseende mottagande av nyanlända revideras för att säkerställa dess aktualitet.
- Ta fram en övergripande uppföljning i syfte att få en samlad helhetsbild och utifrån denna kunna utforma åtgärder för att ytterligare förstärka effektiviteten.

Avseende det brottsförebyggande arbetet

- Säkerställa att det finns en gemensam definition av brottsförebyggande arbete och hur det ska bedrivas i Vännäs kommun.
- Ta fram mål och styrdokument för det brottsförebyggande arbetet inom kommunen för att tydliggöra ambition och riktning inom området.
- Säkerställa att det finns en tydlig organisation och ansvarsfördelning inom området. Kommunstyrelsen bör även tillse att det finns en utsedd funktion som ansvarar för att hålla samman arbetet i kommunen.
- Se över behovet att införa ett kommunövergripande samverkansforum i syfte att skapa en strukturerad form för informationsdelning, samverkan och uppföljning avseende det brottsförebyggande arbetet i kommunen. Dialog och samverkan bör även ske på politisk nivå, såväl internt som med externa parter.
- Ta fram en övergripande uppföljning avseende kommunens brottsförebyggande arbete för att ge en samlad helhetsbild och utifrån denna identifiera fokus- och förbättringsområden. Detta förutsätter dock att det skapas en tydligare styrning, ledning och uppföljning inom området, enligt rekommendationerna övrigt.

Datum som ovan

KPMG AB

Liz Gard
Certifierad kommunal revisor